

प्रतिज्ञापत्र

मी प्रतिज्ञापूर्वक निवेदन करते की, “सातारा नगरपालिकेचे वित्तीय प्रशासन एक व्यष्टी अध्ययन (२००१-२००६)” हा लघु शोधप्रबंध मी स्वतः संशोधित केला असून यापूर्वी कोणत्याही विद्यापीठीय स्तरावर कोणतीही पदवी वा पदविका मिळविण्यासाठी सादर करण्यात आला नाही.

कोल्हापूर

दिनांक: ३०.१२.२००८

Arjun
30.12.08

कु. गायत्री अरूण चव्हाण
संशोधक

प्रमाणपत्र

“सातारा नगरपालिकेचे वित्तीय प्रशासन एक व्यष्टी अध्ययन (२००१-२००६)” हा लघु शोधप्रबंध कु. गायत्री अरूण चव्हाण यांनी माझ्या मार्गदर्शनाखाली एम.फिल. (राज्यशास्त्र) ही पदवी मिळविण्यासाठी शिवाजी विद्यापीठाला सादर केलेला आहे. हा लघु शोध प्रबंध त्यांनी सर्व स्तरावर स्वतःच्या प्रयत्नांनी पूर्ण केलेला आहे. हा लघु शोधप्रबंध यापूर्वी कोणत्याही विद्यापीठीय स्तरावर पदवी मिळविण्यासाठी सादर केलेला नाही.

कोल्हापूर
दिनांक:

डॉ. लक्ष्मीनारायण तारोडी 30/12/08

एम.ए.पीएच.डी.

प्राध्यापक (लोक प्रशासन)
राज्यशास्त्र विभाग
शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

ऋणनिर्देश

“सातारा नगरपालिकेचे वित्तीय प्रशासन एक व्यष्टी अध्ययन (२००१-२००६)” हा लघु शोधप्रबंध पूर्ण करण्यासाठी मला प्रत्यक्ष तसेच अप्रत्यक्ष रूपात ज्यांचे सहकार्य लाभले त्या सर्व हितचिंतकांचे आभार मानून कृतज्ञता प्रकट करणे मी माझे कर्तव्य समजते.

सदर शोध निबंधाचे मार्गदर्शक डॉ. लक्ष्मीनारायण तारोडी, प्राध्यापक (लोक प्रशासन) राज्यशास्त्र विभाग, शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर यांचे मोलाचे मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले आहे. त्यासाठी मी त्यांची मनःपूर्वक आभारी आहे.

या लघुशोधप्रबंधासाठी डॉ. अशोक चौसाळकर, विभागप्रमुख, राज्यशास्त्र विभाग, तसेच डॉ. सौ. वासंती रासम, प्राध्यापक सौ. भारती पाटील या सर्वांचे मार्गदर्शन व सहकार्य लाभले त्या सर्वांची मी आभारी आहे.

सातारा नगरपालिकेचे नगराध्यक्ष, उपनगराध्यक्ष, मुख्याधिकारी श्री. सतीश कुलकर्णी तसेच सर्व नगरसेवक, प्रशासकीय अधिकारी व कर्मचारी वर्ग यांचे सहकार्य लाभले. विशेषतः शिक्षण मंडळाचे माजी सभापती श्री. आबा इंगळे व माजी उपनगराध्यक्ष दत्तात्रय बनकर यांचे मोलाचे सहकार्य लाभले. त्याबद्दल मी त्यांची मनःपूर्वक आभारी आहे.

हा शोधनिबंध पूर्ण करण्याकरीता आई-वडील, बहिण कु. पीयूष, सासू-सासरे, दीर, मामी सौ. दीपा देसाई यांचे सहकार्य लाभले त्याबद्दल मी त्यांची ऋणी आहे.

तसेच सदर शोध निबंध पूर्ण करण्याकरीता माझे पती श्री. प्रताप जाधव यांचे सहकार्य आणि मार्गदर्शन लाभले. याबद्दल मी त्यांची ऋणी आहे.

या शोधनिबंधाचे टंकलेखन, झेरॉक्सिंग व बायडींगचे काम अत्यंत सुबकरीतीने व तत्परतेने करून दिल्याबद्दल अथर्व टायपिंग सर्व्हिसेसचे श्री. अनंत सुधाकर केजकर, सातारा यांची मी अत्यंत आभारी आहे.

सदरचा शोधनिबंध पूर्ण करण्यासाठी ज्यांचे प्रत्यक्ष व अप्रत्यक्ष सहकार्य व प्रेरणा मिळाली त्या सर्वांची मी अत्यंत ऋणी आहे.

धन्यवाद.

Subodh
30.12.08
कु. गायत्री अरूण चव्हाण
संशोधक

अनुक्रमणिका

प्रकरण क्रमांक	शीर्षक	पृष्ठ क्रमांक
	प्रतिज्ञापत्र	ii
	प्रमाणपत्र	iii
	ऋणनिर्देश	iv
	अनुक्रमणिका	v
	तक्त्यांची यादी	vi-vii
	आलेखांची यादी	vii-viii
१	प्रस्तावना	१-९
२	सातारा शहर: एक दृष्टीक्षेप	१०-२०
३	सातारा नगरपालिकेच्या विविध कार्यक्षेत्रांची सद्यपरिस्थिती: एक दृष्टीक्षेप	२१-३४
४	सातारा नगरपालिकेचे वित्तीय स्रोत आणि विकास कार्यक्रम (२००१-०२ ते २००५-०६)	३५-५०
५	सातारा नगरपालिका अंदाजपत्रक (२००१-०२ ते २००५- ०६) विश्लेषण	५१-९७
६	वित्तीय प्रशासनाबाबतीत अधिकारीवर्ग व जनतेच्या प्रतिक्रिया	९८-११०
७	समारोप	१११-१२०
	संदर्भ ग्रंथ सूची	१२१
	परिशिष्टे	१२२-१२८

तक्त्यांची यादी

तक्ता क्रमांक	तपशील	पृष्ठ क्रमांक
१.१		७
२.१	निवडून येणारे नगरपालिका सदस्य	१५
३.१	सातारा नगरपालिका नोकर संख्या वर्गीकरण (२००१-०२ ते २००५-०६)	२१, २२
३.२	सातारा नगरपालिका शिक्षण मंडळ	२३
३.३	सार्वजनिक आरोग्यासाठी सुविधा	२४
३.४	सातारा शहरातील लसीकरण केंद्रे	२५
३.५	सातारा शहरातील रस्त्यांचे स्वरूप	२६
३.६	सातारा शहरातील दिव्यांची व्यवस्था	२६
३.७	सातारा शहरातील पाणीपुरवठा व्यवस्था	२७
३.८	पाणीपुरवठा विभागातील कर्मचारी संख्या	२८
३.९	सातारा शहरातील सांडपाणी व्यवस्थापन	२९
३.१०	सातारा शहरातील घनकचरा व्यवस्थापन	२९, ३०
३.११	सातारा शहरातील शौचालय व्यवस्थापन	३१
३.१२	सातारा शहरातील बगीचे	३२
३.१३	सातारा शहरातील वृक्षारोपण	३२
३.१४	सातारा शहरातील सामाजिक केंद्रे	३३
४.१	सातारा नगरपालिका वित्तीय स्रोत (२००१-०२ ते २००५-०६)	३६
४.२	महिला व बालकांची आरोग्य शिबिरे	४७
५.१	सातारा नगरपालिका शिक्षण मंडळाला मिळालेली मंजूरी	५३
५.२	नगरपालिका शिक्षण मंडळ जमा रक्कम	५४
५.३	नगरपालिका शिक्षण मंडळाच्या खर्चाचा तपशील	५५
५.४	सातारा नगरपालिका शिक्षणमंडळाचे प्रत्यक्ष जमा आणि खर्च	५६
५.५	अर्थसंकल्पीय अंदाजपत्रक मांडल्याच्या तारखा	५७
५.६	सातारा नगरपालिका उत्पन्न स्रोत	५७, ५८
५.७	नगरपालिका उत्पन्न स्रोत (२००१-०२ ते २००५-०६)	५९-६४
५.८	नगरपालिकेने केलेला प्रत्यक्ष खर्च	६६
५.९	सातारा नगरपालिका खर्चाचे घटक	६९-७७
५.१०	सातारा नगरपालिका जमाखर्च (२००१-०२ ते २००५-०६)	७९

५.११	सातारा नगरपालिकेचे २००२-०३ ते २००५-०६ चे वार्षिक अंदाजपत्रक (एकूण४) मागील थकबाकी, एकूण मागणी आणि एकूण वसूल	८१
६.१	सातारा नगरपालिकेने दुर्लक्ष केलेली क्षेत्रे	९८
६.२	सद्यपरिस्थितीत गरजेचे काम	९९
६.३	भविष्यकाळात लक्ष द्यावे अशी कामे	१००
६.४	अंदाजपत्रक प्रक्रियेत समाविष्ट गोष्टी	१०१
६.५	कर्मचाऱ्यांची कार्यपद्धती	१०२
६.६	थकबाकीची कारणे	१०२
६.७	थकबाकीदार वर्ग	१०३
६.८	थकबाकीसाठी कार्यवाही आणि स्वरूप - अ,ब	१०३,१०४
६.९	नगरपालिकेने केलेली समाधानकारक कामे	१०४
६.१०	नगरपालिकेने दुर्लक्षित केलेली क्षेत्रे आणि त्याची कारणे - अ,ब	१०५,१०६
६.११	नगरपालिकेतील भ्रष्टाचार आणि त्याची कारणे - अ,ब	१०६
६.१२	भ्रष्टाचारात समाविष्ट व्यक्ती	१०७
६.१३	भ्रष्टाचार टाळण्यासाठी उपाययोजना	१०८
६.१४	नवीन क्षेत्रे व त्याची कारणे	१०८,१०९
६.१५	नगरपालिकेकडून अपेक्षा	११०

आलेखांची यादी

आलेख क्रमांक	तपशील	प्रकरण क्रमांक
१.	विभाजित वर्तुळ - १ सातारा नगरपालिका जमा (२००१-०२)	४
२.	विभाजित वर्तुळ - २ सातारा नगरपालिका जमा (२००२-०३)	४
३.	विभाजित वर्तुळ - ३ सातारा नगरपालिका जमा (२००३-०४)	४
४.	विभाजित वर्तुळ - ४ सातारा नगरपालिका जमा (२००४-०५)	४
५.	विभाजित वर्तुळ - ५ सातारा नगरपालिका जमा (२००५-०६)	४
६.	साधा रेषालेख क्रमांक - १ सातारा नगरपालिका शिक्षण मंडळ प्रत्यक्ष जमा रक्कम (२००१-०६)	५
७.	साधा रेषालेख क्रमांक - २ सातारा नगरपालिका शिक्षण मंडळ प्रत्यक्ष खर्च रक्कम (२००१-०६)	५

८.	जोड स्तंभालेख क्रमांक - १ सातारा नगरपालिका शिक्षण मंडळ एकूण जमा व खर्च	५
९.	साधा स्तंभालेख क्रमांक - २ सातारा नगरपालिका एकूण जमा (२००१-०६)	५
१०.	विभाजित वर्तुळ - ६ सातारा नगरपालिका खर्च (२००१-०२)	५
११.	विभाजित वर्तुळ - ७ सातारा नगरपालिका खर्च (२००२-०३)	५
१२.	विभाजित वर्तुळ - ८ सातारा नगरपालिका खर्च (२००३-०४)	५
१३.	विभाजित वर्तुळ - ९ सातारा नगरपालिका खर्च (२००४-०५)	५
१४.	विभाजित वर्तुळ - १० सातारा नगरपालिका खर्च (२००५-०६)	५
१५.	जोडस्तंभालेख क्रमांक - २ सातारा नगरपालिका जमा व खर्च रक्कम (२००१-०६)	५